

Οι χρήσεις της Καταστροφής

Out of the Woods^{1,2}

Η κλιματική αλλαγή είναι εδώ. Στο μέσο της καταιγίδας μια ευκαιρία αναδύεται να έρθουμε σε ρήξη με τον καπιταλισμό και τη φαύλη ανισότητά του. Ας την αρπάξουμε όσο έχουμε τη δυνατότητα. Οι εναλλακτικές είναι αδιανόητες.

“Ποιο είναι αυτό το συναίσθημα που ξεφυτρώνει στη διάρκεια τέτοιων καταστροφών;” ρωτά η Rebecca Solnit³ στο βιβλίο της, γραμμένο το 2009, *A Paradise Built in Hell*. Εξετάζοντας τις ανθρώπινες αντιδράσεις σε σεισμούς, πυρκαγιές, τρομοκρατικές επιθέσεις και τυφώνες στη διάρκεια του τελευταίου αιώνα, η Solnit ισχυρίζεται ότι η κοινά αποδεκτή ιδέα ότι οι καταστροφές αποκαλύπτουν τις χειρότερες πλευρές στην ανθρώπινη φύση είναι εσφαλμένη. Δείχνει, αντίθετα, πώς μπορούμε να δούμε σε πολλά τέτοια γεγονότα “ένα συναίσθημα βαρύτερο από την ευτυχία αλλά βαθιά θετικό”, μια ελπίδα με σκοπό και αποφασιστικότητα που γαλβανίζει αυτό που αποκαλεί “κοινότητες καταστροφών”. Όταν η κυρίαρχη κοινωνική τάξη αποτυγχάνει προσωρινά, ένα πλήθος “εξαιρετικών κοινοτήτων”, συγκροτημένων μέσα από την συλλογικότητα και την αλληλοβοήθεια, ξεφυτρώνουν ως απάντηση (τα παραδείγματα της Solnit περιλαμβάνουν τον Τυφώνα Κατρίνα, την 11η Σεπτεμβρίου και τον σεισμό στην Πόλη του Μεξικού το 1985). Για κάποιες φευγαλέες στιγμές, ξεχνάμε τις κοινωνικές μας διαφορές και βοηθάμε ο ένας την άλλη. Δυστυχώς, όταν η καταστροφή έχει περάσει, αυτές οι κοινότητες υποχωρούν. Με τους όρους του βιβλίου *A Paradise*, το “μεγάλο σύγχρονο καθήκον”, με το οποίο είμαστε αντιμέτωποι, είναι η αποτροπή αυτής της υποχώρησης, “η ανάκτηση αυτής της εγγύτητας και του σκοπού χωρίς κρίση ή πίεση”. Δεδομένης της συμφοράς του υπερθερμαινόμενου πλανήτη μας, αυτό το καθήκον γίνεται όλο και πιο επιτακτικό. Πώς θα ξηλώσουμε τις κοινωνικές τάξεις που κάνουν τις καταστροφές τόσο καταστροφικές, κάνοντας, την ίδια στιγμή, συνηθισμένη την εξαιρετική συμπεριφορά που εκμαιεύουν;

Το επιχείρημα της Solnit ακούγεται αληθινό ακόμα κι αν κάποιος είναι λιγότερο αισιόδοξος απ’ ό,τι είναι η ίδια σχετικά με την εγγενή αξία της κοινότητας. Στις κολάσεις του παρόντος, βρίσκουμε τα εργαλεία να χτίσουμε άλλους κόσμους, καθώς και βασανιστικές εκλάμψεις κάποιου πράγματος που συχνά σκεφτόμασταν ως αδύνατο. Αυτό δεν είναι λόγος για πανηγυρισμούς, ούτε καν για αισιοδοξία. Είναι, όμως, ένας λόγος για ελπίδα.

Για να πραγματοποιηθεί, όμως, αυτή η ελπίδα πρέπει να πάμε πέρα από την εμπειρική εστίαση της Solnit στο τι συμβαίνει ως απάντηση σε συγκεκριμένα καταστροφικά γεγονότα και να συλλάβουμε τον χαρακτήρα της *καπιταλιστικής καταστροφής*. Αυτή δεν είναι απλά μια σειρά από τονισμένες ημερομηνίες και ονόματα τοποθεσιών – Katrina, Harvey και Irma, 1755, 1906 και 1985 — αλλά μια συνεχιζόμενη συνθήκη. Για πολλούς, το συνηθισμένο είναι μια καταστροφή. Οποιαδήποτε συνεκτική απάντηση σε μια τέτοια συνεχή καταστροφή

1 Στμ. Μεταφρασμένο από εδώ: <https://communemag.com/the-uses-of-disaster>.

2 Η *Out of the Woods* είναι μια υπερατλαντική συλλογικότητα που γράφει εντός, εναντίον και πέρα από την καρδιά της οικοκτόνου αυτοκρατορίας. Διατηρούν έναν ημι-τακτικό ιστολόγιο στο *Libcom* και έχουν, επίσης, γράψει για το *The New Inquiry*, το *The Occupied Times* και το *Base Magazine*.

3 Στμ. *Rebecca Solnit*: Αμερικανίδα συγγραφέας και ακτιβίστρια, έχει εργαστεί σε εκστρατείες για το περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα από τη δεκαετία του 1980, ιδιαίτερα με το Western Shoshone Defense Project, στις αρχές της δεκαετίας του 1990, όπως περιγράφεται στο βιβλίο της *Savage Dreams*, καθώς και με ακτιβιστές ενάντια στον πόλεμο σ’ ολόκληρη την περίοδο της διακυβέρνησης Μπους. Έχει συζητήσει τα ενδιαφέροντά της σχετικά με την κλιματική αλλαγή και το έργο του 350.org και του *Sierra Club*, καθώς και για τα γυναικεία δικαιώματα, ιδιαίτερα τη βία κατά των γυναικών.

θα πρέπει να είναι, ανάλογα, ευρέως διαδεδομένη και ανθεκτική για να πετύχει. Η οικοδόμηση του παραδείσου στην κόλαση δεν είναι αρκετή: πρέπει να δουλέψουμε εναντίον την κόλασης και να πάμε πέρα από αυτήν. Περισσότερο από κοινότητες καταστροφής χρειαζόμαστε τον **κομμουνισμό της καταστροφής**.

Σίγουρα, ζητώντας έναν κομμουνισμό της καταστροφής δεν υπονοούμε ότι το ξέσπασμα όλο και πιο συχνών οικο-κοινωνικών εφιαλτών θα παραγάγει με κάποιο τρόπο αναπόφευκτα και πιο ώριμες συνθήκες για τον κομμουνισμό. Δεν μπορούμε να υιοθετήσουμε τη διεστραμμένη μοιρολατρεία του “όσο το χειρότερο, τόσο το καλλίτερο” ούτε να περιμένουμε κάποιον τελικό τυφώνα για να παρασύρει την παλιά τάξη. Επισημαίνουμε, μάλλον, ότι ακόμα και οι πιο μεγάλης κλίμακας και οι πλέον τρομακτικές από αυτές τις ασυνήθιστες καταστροφές μπορούν να διακόψουν την συνηθισμένη καταστροφή που, τον περισσότερο καιρό, είναι πολύ τεράστια για να την κατανοήσουμε πλήρως. Αυτές είναι στιγμές διακοπής που, αν και φρικιαστικές για την ανθρώπινη ζωή, μπορούν επίσης να σημάνουν την καταστροφή και για τον καπιταλισμό.

Ο κομμουνισμός της καταστροφής δεν είναι χωρισμένος από τους υπάρχοντες αγώνες. Μάλλον τονίζει την επαναστατική διαδικασία της ανάπτυξης της συλλογικής μας ικανότητας να αντέχουμε και να ευδοκιμούμε: ένα κίνημα μέσα, ενάντια και πέρα από αυτή την συνεχιζόμενη καπιταλιστική συμφορά. Πώς μπορούν τα πολυάριθμα πρότζεκτ που δημιουργούν μικρο-παραδείσους στην κόλαση να αποκτήσουν συνοχή ως κάτι περισσότερο από εφήμερες κοινότητες; Ο “κομμουνισμός της καταστροφής” προσθέτει ένα διευκρινιστικό επίθετο στο, ήδη μακράς διάρκειας, πρότζεκτ που αγωνίζεται ενάντια στο κράτος και το κεφάλαιο και υπερχειλίζει τα όριά τους. Προσανατολίζει το κίνημα μιας συλλογικής δύναμης που, αν και γίνεται από στη διάρκεια εξαιρετικών καταστροφών, ήταν πάντα εκεί, ιδιαίτερα σε μέρη και ανάμεσα σε ομάδες που έχουν βιώσει την κατάσταση της συνηθισμένης καταστροφής για εκατοντάδες χρόνια. Η κλιματική αλλαγή κάνει τις δεξιότητες, που είναι κεντρικές στους αγώνες αυτούς, εντελώς ανάγλυφες.

Καταστροφικός καπιταλισμός, το Κεφάλαιο ως καταστροφή

Ο γεωγράφος Neil Smith ισχυρίστηκε πειστικά ότι δεν υπάρχει κάτι τέτοιο όπως μια φυσική καταστροφή. Το να ονομάζουμε καταστροφές ως “φυσικές” καλύπτει το γεγονός ότι αυτές είναι εξίσου τόσο προϊόν πολιτικών και κοινωνικών διαιρέσεων όσο και κλιματικών ή γεωλογικών δυνάμεων. Αν ένας σεισμός καταστρέψει τις πλημμελώς κατασκευασμένες και κακά συντηρημένες κατοικίες του κόσμου με χαμηλό εισόδημα σε μια πόλη αλλά αφήνει όρθια τα καλοχτισμένα σπίτια των πλουσίων, το να κατηγορείς τη φύση αφήνει απλά τα κράτη, τους κατασκευαστές και τους ιδιοκτήτες των άθλιων σπιτιών (για να μην αναφέρουμε την καπιταλιστική οικονομία που παράγει, καταρχάς, τέτοιες ανισότητες) να τη γλιτώνουν. Οι καταστροφές είναι πάντα “συμπαγωγές” στις οποίες φυσικές δυνάμεις, όπως οι τεκτονικές πλάκες και καιρικά συστήματα, δουλεύουν μαζί με κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές δυνάμεις.

Ο τρόπος με τον οποίο εξαιρετικές καταστροφές επισυμβαίνουν, λοιπόν, δεν μπορεί να διαχωριστεί από τις συνθήκες της συνηθισμένης καταστροφής στις οποίες αυτές ξεσπούν. Ήταν ο τυφώνας Μαρία, κατηγορίας 4, που κατέστρεψε την αμερικάνικη αποικία του Πουέρτο Ρίκο, αφήνοντας τους κατοίκους του χωρίς φρέσκο νερό: ένα καταστροφικό συμβάν. Αλλά το να σταματήσουμε το αφήγημα εκεί συσκοτίζει το γεγονός ότι, πριν από τον τυφώνα, “το 99,5% του πληθυσμού του Πουέρτο Ρίκο προμηθευόταν νερό από κοινοτικά συστήματα ύδρευσης κατά παράβαση του Νόμου για το ασφαλές πόσιμο νερό”, ενώ “το 69,4% των κατοίκων του νησιού εξυπηρετούνταν από πηγές νερού που παραβίαζαν τα πρότυπα υγιεινής του αυτού του ίδιου νόμου”, σύμφωνα με μια αναφορά του *Natural Resources Defense Council*. Ούτε θα έπρεπε τέτοια καταστροφικά γεγονότα να επισκιάσουν πιο αργά κινούμενες καταστροφές, όπως αυτές του Flint, στην πολιτεία του Michigan, όπου δεκαετίες παραμέλησης και βιομηχανικής μόλυνσης του περιρρέοντος ποταμού Flint και των Μεγάλων Λιμνών έχουν, παρόμοια, αφήσει την εργατική τάξη, κατά πλειοψηφία κοινότητες Μαύρων και Λατίνων, χωρίς καθαρό νερό. Εύκολα αγνοήσιμες, επειδή δεν έχουν τη θεαματική δύναμη ενός τυφώνα ή ενός σεισμού, τέτοιες παρατεταμένες καταστροφές θολώνουν το όριο ανάμεσα στην καταστροφή-ως-συμβάν και την καταστροφή-ως-συνθήκη. Αυτό που για κάποιους έρχεται ως ξαφνικό και αναπάντεχο τίναγμα, για πολλούς άλλους είναι ζήτημα μιας εντεινόμενης καθημερινής πραγματικότητας.

“Η οικοδόμηση του παραδείσου **στην** κόλαση δεν είναι αρκετή: πρέπει να δουλέψουμε **εναντίον** την κόλασης και να πάμε **πέρα** από αυτήν. Περισσότερο από κοινότητες καταστροφής χρειαζόμαστε τον **κομμουνισμό της καταστροφής**”.

Η κλιματική αλλαγή αυξάνει σημαντικά τη συχνότητα και τη δριμύτητα τέτοιων αργά ή γρήγορα κινούμενων καταστροφών. Η παγκόσμια υπερθέρμανση σημαίνει ότι μια αυξανόμενη ποσότητα ενέργειας κυκλοφορεί στην ατμόσφαιρα και πάνω από την επιφάνεια των ωκεανών. Για παράδειγμα, όταν οι θερμοί ωκεανοί δημιουργούν βαρομετρικούς σχηματισμούς⁴ χαμηλής πίεσης, θερμική ενέργεια, υπό την επίδραση της περιστροφής της Γης, μετατρέπεται στην κινητική ενέργεια που χαρακτηρίζει τους στροβιλιζόμενους τυφώνες και τις τροπικές καταιγίδες. Υψηλότερες θερμοκρασίες παραουν περισσότερη ενέργεια, η οποία πρέπει να “εκδηλωθεί” κάπου (η ενέργεια δεν μπορεί να καταστραφεί: μπορεί μόνο να αλλάξει μορφή). Η φυσική αυτής της διαδικασίας είναι διαβολικά πολύπλοκη και δύσκολο να μοντελοποιηθεί, παρ’ όλα αυτά είναι δυνατόν να γίνουν προβλέψεις. Η πιο πρόσφατη έκθεση της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή του ΟΗΕ υποδεικνύει ότι η κλιματική αλλαγή θα διαταράξει τις προμήθειες φαγητού και νερού, θα καταστρέψει σπίτια και υποδομές και θα επιφέρει ξηρασίες και πλημμύρες, κύματα καύσωνα και τυφώνες, κύματα θυελλών και ανεξέλεγκτες πυρκαγιές. Πρόοδοι στη λεγόμενη *επιστήμη της απόδοσης αιτίων*⁵ και η αντίστοιχη γνώση που έχει συλλεχθεί από την παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας κατά έναν μόλις βαθμό Κελσίου, που έχει ήδη συμβεί, έχουν καταστήσει εφικτή την ποσοτικοποίηση της συμβολής της κλιματικής αλλαγής σε μεμονωμένα ακραία καιρικά φαινόμενα. Μπορούμε τώρα να συνδέσουμε την παγκόσμια υπερθέρμανση με καταστροφές όπως το ευρωπαϊκό κύμα καύσωνα του 2003 και το αντίστοιχο κύμα καύσωνα στη Ρωσία το 2010, το καθένα από τα οποία σκότωσαν χιλιάδες ανθρώπους, για να μην αναφέρουμε τις αμέτρητες καταιγίδες, πλημμύρες και άλλα καιρικά φαινόμενα.

Ότι η κλιματική αλλαγή είναι κατασκεύασμα του ανθρώπου (ή, μάλλον, του καπιταλισμού), υπογραμμίζει περαιτέρω την αδυναμία διαχωρισμού των καταστροφικών συμβάντων από τις καταστροφικές συνθήκες. Η σχέση μεταξύ των δύο είναι αμφίδρομη: οι συνθήκες προκαλούν συμβάντα τα οποία, με τη σειρά τους, παγιώνουν αυτές τις συνθήκες. Ο στόχος του έθνους-κράτους, στη διάρκεια και στον άμεσο απόηχο εξαιρετικών καταστροφών είναι, συνήθως, μάλλον η επιβολή της τάξης παρά η παροχή βοήθειας στους επιζώντες και γι’ αυτό τον λόγο καταστροφικά γεγονότα γενικά επιδεινώνουν την υποκείμενη καπιταλιστική καταστροφή. Στον σεισμό του 1906 στο Σαν Φρανσίσκο, στάλθηκε ο στρατός. 50 με 500 επιζώντες σκοτώθηκαν και οι αυτοοργανωμένες προσπάθειες έρευνας, διάσωσης και πυρόσβεσης διακόπηκαν. Οι προσπάθειες του ίδιου του κράτους για να διαχειριστεί την καταστροφή φάνηκαν να είναι μια δύναμη αποδιοργάνωσης, που κατέστρεψε μορφές αυτοοργάνωσης που είχαν δημιουργηθεί “απο τα κάτω”. Μια παρόμοια κατασταλτική εστίαση σε “πλιατσικολόγους” (δηλαδή επιζώντες) σημάδεψε και την αντίδραση του κράτους των ΗΠΑ στην περίπτωση του τυφώνα Κατρίνα στη Νέα Ορλεάνη. Στις 4 Σεπτεμβρίου του 2005, στη γέφυρα Danziger, εφτά αστυνομικοί άνοιξαν πυρ εναντίον μιας ομάδας μαύρων που προσπαθούσε να διαφύγει από την πλημμυρισμένη πόλη, σκοτώνοντας δύο άτομα και τραυματίζοντας σοβαρά τέσσερα ακόμα. Η δολοφονία μαύρων επιζώντων που έψαχναν ασφάλεια, απεικονίζει τα μέσα με τα οποία το κράτος προσπαθεί να αποκλείσει τις χειραφετητικές δυνατότητες που μπορεί, πιθανόν, να εμφανιστούν στη διάρκεια τέτοιων καταστροφών. Σε τέτοιες καταστάσεις, το κράτος δεν επιδιώκει τίποτα άλλο από μια επιστροφή στην καταστροφική κανονικότητα για τους φτωχούς, τους μετανάστες και τους μαύρους. Τέτοιες ενέργειες είναι αντίθετες στις συστάσεις ακόμα και των καθιερωμένων κοινωνιολόγων των καταστροφών. Στη δεκαετία του 1960, για παράδειγμα, ο Charles Fritz, στρατιωτικός στρατηγικός αναλυτής που

4 Στμ. Ο αγγλικός όρος στη μετεωρολογία είναι *cells* και αναφέρεται σε σχηματισμούς κυκλοφορίας των ατμοσφαιρικών μαζών.

5 Στμ. Μεταφράζουμε έτσι τον αγγλικό όρο *attribution of recent climate change*, μια προσπάθεια να διακριβωθούν επιστημονικά μηχανισμοί που ευθύνονται για την πρόσφατη παγκόσμια υπερθέρμανση και τις σχετιζόμενες κλιματικές αλλαγές στη Γη. Η προσπάθεια έχει εστιαστεί σε αλλαγές που παρατηρούνται στη διάρκεια της περιόδου της καταγραφής με όργανα των θερμοκρασιών, ιδιαίτερα τα τελευταία 50 χρόνια, που είναι η περίοδος κατά την οποία η ανθρώπινη δραστηριότητα έχει αναπτυχθεί γρηγορότερα από ποτέ και έχουν γίνει διαθέσιμες παρατηρήσεις για την ατμόσφαιρα πάνω από την επιφάνεια της Γης.

μεταλλάχθηκε σε κοινωνιολόγο, επιχειρηματολογούσε με δηκτικότητα ότι το στερεότυπο του διάχυτου αντικοινωνικού ατομισμού και επιθετικότητας που “ακμάζει” στη διάρκεια καταστροφών δεν στηρίζεται στην πραγματικότητα. Παρατήρησε, επίσης, με οξυδέρκεια ότι η διάκριση ανάμεσα στις καταστροφές και την κανονικότητα μπορεί “πολύ βολικά να παραβλέπει τις πολλές πηγές έντασης, καταπόνησης, σύγκρουσης και δυσαρέσκειας που είναι ενσωματωμένες [sic] στη φύση της καθημερινής ζωής”.

Οι καταστροφικές μηχανορραφίες του κράτους και του κεφαλαίου δεν σταματούν σε χωρικά και χρονικά εντοπισμένα γεγονότα αλλά κλιμακώνονται από το επίπεδο της γειτονιάς σ’ αυτό του πλανήτη. Όπως έχουν καταδείξει συγγραφείς όπως η Ναόμι Κλάιν και ο Todd Miller, εξαιρετικές καταστροφές χρησιμοποιούνται για να επιμηκύνουν, ανανεώσουν και να επεκτείνουν τις συνηθισμένες καταστροφές της λιτότητας, της ιδιωτικοποίησης, της στρατιωτικοποίησης, της αστυνόμευσης και των συνόρων. Αυτός είναι ο καπιταλισμός της καταστροφής: ένας φαύλος κύκλος στον οποίον συνθήκες καταστροφής παροξύνουν τα εξαιρετικά γεγονότα καταστροφών που, με τη σειρά τους, εντείνουν τις αρχικές συνθήκες. Τα καταστροφικά γεγονότα επιτρέπουν στο κράτος να εφαρμόζει αυτό που η Κλάιν αποκαλεί “δόγμα του σοκ”. Αυτή η διαδικασία περιλαμβάνει την εκ νέου ανάπτυξη των κατεστραμμένων οικιστικών και ενεργειακών υποδομών και των υποδομών διανομής σε νεοφιλελεύθερα πρότυπα· τον αποκλεισμό των φτωχών μέσω των τιμολογίων από το ηλεκτρικό ρεύμα ή το καθαρό νερό· τον εξαναγκασμό τους να μετακινηθούν σε τοποθεσίες ακόμα πιο ευάλωτες στην κλιματική αλλαγή· και τη φυλάκισή τους αν προσπαθήσουν να αντισταθούν ή να διασχίσουν τα σύνορα για να ξεφύγουν από αυτή την αβίωτη κατάσταση. Στους μήνες που ακολούθησαν τον τυφώνα Μαρία, το Πουέρτο Ρίκο βίωσε περαιτέρω ιδιωτικοποίηση, επιδείνωση των εργασιακών συνθηκών και την άφιξη των “πράσινων” αποικιοκρατών: οι υποτιθέμενοι καλοπροαίρετοι όπως ο Elon Musk, που κρύβουν τις πιο πρόσφατα υπερ-καπιταλιστικά τους εγχειρήματα πίσω από ένα λεπτό λούστρο περιβαλλοντικής αποκατάστασης. Η ιστορία του Flint είναι παρόμοια, μέχρι ακόμα και το σημείο των προσφορών του Musk για την επίλυση των ζητημάτων σχετικά με τις υποδομές.

Δυνάμεις που δρουν για τα συμφέροντα του κράτους και του κεφαλαίου παρουσιάζονται, φυσικά, σε έναν αριθμό μορφών. Ακτιβιστές από την *Common Ground Collective*, που πρόσφεραν επείγουσα περίθαλψη μετά τον τυφώνα Κατρίνα, παρενοχλούνταν πολύ έντονα όχι μόνο από ρατσιστές μπάτσους αλλά και από οπλισμένους λευκούς ντόπιους που άδραξαν την ευκαιρία να παίξουν ένα σενάριο μετα-αποκαλυπτικής Συντέλειας με τη σιωπηρή αποδοχή και, μερικές φορές, την ενεργή διευκόλυνση της αστυνομίας.

Επιβίωση εν αναμονή της Επανάστασης

Αυτό που μας διδάσκει η μελέτη καταστροφικών γεγονότων και συνθηκών είναι ότι η κλιματική αλλαγή δεν είναι απλά μια ακούσια συνέπεια της καπιταλιστικής παραγωγής αλλά μια κρίση της *κοινωνικής αναπαραγωγής* (ένας όρος που αναφέρεται στις αυτοδιδιωμιζόμενες κοινωνικές δομές που κάνουν εφικτή την καθημερινή και διαχρονική για κάθε γενιά επιβίωση διατηρώντας, την ίδια στιγμή, τις ανισότητες). Η αναγνώριση αυτού του γεγονότος δεν μας δίνει απλά μια καινούρια οπτική στο πρόβλημα αλλά δείχνει, επίσης, και προς μια πηγή ελπίδας. Είναι σημαντικό να θυμόμαστε ότι οι ζωές των φτωχών, των στερημένων και των αποικιοκρατούμενων δεν διαμορφώνονται μόνο από την καταστροφή. Περιλαμβάνουν, σε κάθε φάση, μορφές επιβίωσης και διατήρησης, συχνά με τη μορφή γνώσεων και δεξιοτήτων που περνούν σε κάθε γενιά. Όπως επιμένει ο φιλόσοφος Kyle Powys Whyte της φυλής *Potawatomi*⁶, οι αυτόχθονες λαοί είναι αρκετά εξοικειωμένοι με την καταστροφή, με τη μορφή των εκατοντάδων χρόνων επιχειρούμενης αποικιοκρατικής κυριαρχίας, και έχουν αναπτύξει, στη διάρκεια αυτών των εκατοντάδων χρόνων, τις δεξιότητες για να αντισταθούν και να επιβιώσουν στις συνηθισμένες και τις εξαιρετικές καταστροφές. Εν τω μεταξύ, η μαρξίστρια-φεμινίστρια Σύλβια Φεντέρτσι έχει δείξει πώς ο καπιταλισμός έχει επί μακρόν

---

6 Στμ. Οι *Pottawatomi* είναι ένας αυτόχθονας λαός της Βόρειας Αμερικής στην περιοχή των Μεγάλων Πεδιάδων (της τεράστιας πεδινής περιοχής ανατολικά των Βραχωδών Ορέων που εκτείνεται από τις κοιλάδες του ποταμού Mackenzie στον Καναδά μέχρι το νότιο Τέξας), του πάνω τμήματος του ποταμού Μισσισίπι και της δυτικής περιοχής των Μεγάλων Λιμνών. Παραδοσιακά μιλούν τη γλώσσα *Potawatomi*, ένα μέλος της οικογένειας γλωσσών *Algonquian*. Τον 19ο αιώνα εκτοπίστηκαν από τις περιοχές τους στις Μεγάλες Λίμνες προς τα δυτικά και σήμερα είναι κυρίως εγκατεστημένοι στη Νεμπράσκα, το Κάνσας και την Οκλαχόμα (παλιότερα *Ινδιάνικη περιοχή*). Μερικές ομάδες επιβίωσαν στις Μεγάλες Λίμνες και αναγνωρίζονται σήμερα ως φυλές.

επιχειρήσει, ανεπιτυχώς, να ξεριζώσει βίαια όλες τις μη-καπιταλιστικές μορφές επιβίωσης. Στο δοκίμιό της *“Women, Globalization, and the International Women’s Movement”* (“Γυναίκες, Παγκοσμιοποίηση και το Διεθνές Γυναικείο Κίνημα”), γραμμένο το 2001, ισχυρίζεται ότι “αν η καταστροφή των μέσων συντήρησής μας είναι εντελώς αναγκαία για την επιβίωση των καπιταλιστικών σχέσεων τότε αυτό πρέπει να είναι το πεδίο του αγώνα μας”.

Ένας τέτοιος αγώνας ξέσπασε μετά τον σεισμό του 1985 στην Πόλη του Μεξικού, όταν οι ιδιοκτήτες και οι κερδοσκοπικοί ακινήτων είδαν μια ευκαιρία για να ξεσπιτώσουν, επιτέλους, ανθρώπους που ήθελαν να ξεφορτωθούν για πολύ καιρό. Οι προσπάθειές τους να κατεδαφίσουν σπίτια, που παρείχαν μικρές αποδόσεις από την ενοικίαση, και να τα αντικαταστήσουν με ακριβά πολυώροφα συγκροτήματα κατοικιών είναι ένα ξεκάθαρο παράδειγμα καπιταλισμού της καταστροφής επί τω έργω. Παρ’ όλα αυτά, οι εργάτες/εργάτριες ένοικοι αντέδρασαν αντιστεκόμενοι με μεγάλη επιτυχία. Χιλιάδες ένοικοι έκαναν πορεία προς το Εθνικό Μέγαρο, απαιτώντας από την κυβέρνηση να πάρει την ιδιοκτησία των κατεστραμμένων σπιτιών από τους ιδιοκτήτες που τα κατείχαν, με σκοπό την τελική απόδοσή τους στους ενοίκους τους. Ως απάντηση, περίπου 7000 ιδιοκτησίες κατασχέθηκαν. Εδώ, λοιπόν, βλέπουμε ότι εξαιρετικές καταστροφές δεν δημιουργούν απλά χώρο για το κράτος και το κεφάλαιο, ώστε να παγιώσουν την εξουσία τους, αλλά δημιουργούν χώρο και για αντίσταση σ’ αυτές τις ίδιες μορφές: ένα “δόγμα του σοκ της αριστεράς”, για να υιοθετήσουμε τη φράση του Graham Jones. Η συνηθισμένη καταστροφή, που είναι ο καπιταλισμός μπορεί, στην πραγματικότητα, να διακοπεί από αυτά τα συμβάντα τα οποία, αν και φρικιαστικά για την ανθρώπινη ζωή, φέρνουν επίσης στιγμιαία καταστροφή για τον καπιταλισμό. Σε ένα δοκίμιο του 1988 με τίτλο *“The Uses of an Earthquake”*, ο Harry Cleaver προτείνει ότι αυτό είναι ιδιαίτερα πιθανό στην κατάρρευση της διοικητικής ικανότητας και της κυβερνητικής εξουσίας που ακολουθεί τέτοιες εξαιρετικές καταστροφές. Αυτή η κατάρρευση είναι, ίσως, ακόμα πιο πιθανή σε μέρη που η κυβερνησιμότητα στηρίζεται στην επιτήρηση, σε “έξυπνα” δεδομένα και τεχνολογίες της πληροφορίας.

“Αυτό που για πολλούς έρχεται σαν ένα ξαφνικό και απρόσμενο ταρακούνημα για άλλους είναι ένα ζήτημα μιας καθημερινής πραγματικότητας που εντείνεται”.

Ο Cleaver παρατηρεί επίσης τη σημασία των ιστοριών συλλογικής οργάνωσης σε γειτονιές που έχουν επηρεαστεί από τον σεισμό. Οι επιζήσαντες είχαν οργανωτικούς δεσμούς, μια κουλτούρα αλληλοβοήθειας και προσδοκίες αλληλεγγύης. Οι ένοικοι ήξεραν ότι είχαν ο καθένας τη στήριξη των άλλων εξαιτίας των μεταξύ τους σχέσεων από το παρελθόν. Αυτό το σημείο είναι κρίσιμο επειδή μας επιτρέπει να καταλάβουμε την κοινότητα της καταστροφής όχι απλά ως μια αυθόρμητη αντίδραση σε εξαιρετικές καταστροφές αλλά, μάλλον, ως εμφάνιση, στο προσκήνιο, καθημερινών αγώνων για την επιβίωση και υπόγειων πρακτικών αλληλοβοήθειας. Η εμπειρία τους να οργανώνονται εναντίον των συνηθισμένων καταστροφών του καπιταλισμού άφησε τους ένοίκους καλά εφοδιασμένους ώστε να αντιμετωπίσουν μια εξαιρετική καταστροφή.

Πράγματι, προϋπάρχουσες σχέσης υποστήριξης έχουν υπάρξει πολύ αποτελεσματικές στη διατήρηση κοινοτήτων στον απόηχο του τυφώνα Μαρία. Τα *Centros de Apoyo Mutuo*⁷ [Κέντρα Αμοιβαίας Υποστήριξης] είναι ένα αποκεντρωμένο δίκτυο που αντλεί από γνωστές ομάδες, κέντρα και πρακτικές και το οποίο έχει διανείμει φαγητό, έχει καθαρίσει μπάζα και ξανάχτισε τις υποδομές του νησιού. Και τα έχει κάνει αυτά πιο γρήγορα, και με μεγαλύτερη προσοχή στις ανάγκες των κατοίκων, σε σχέση με δίκτυα διεθνούς βοήθειας και επιμελητείας. Μέσα από ένα είδος “φτιάξτο μόνος σου”⁸, ή “τέχνης φτιάξτο με ό,τι έχεις εύκαιρο”, κέντρα

7 Στμ. Να σημειώσουμε εδώ ότι η έννοια της αλληλοβοήθειας αναπτύχθηκε από τον αναρχικό Πιοτρ Κροπότκιν, ο οποίος στο βιβλίο του *“Αμοιβαία Βοήθεια: ένας παράγοντας στην εξέλιξη”* διερεύνησε τη χρησιμότητα της συνεργασίας ως μηχανισμού επιβίωσης μέσα στα ζώα, προκειμένου να εξουδετερώσει τη σύλληψη της εξέλιξης ως έναν έντονο ανταγωνισμό για την επιβίωση μεταξύ των ατόμων που παρείχε η θεωρία του κοινωνικού δαρβινισμού.

8 Στμ. Στο πρωτότυπο: *bricolage*, γαλλική λέξη για ένα DIY (“do-it-yourself”) “φτιάξτο μόνος” πρότζεκτ, την κατασκευή ή δημιουργία ενός έργου από ένα φάσμα πραγμάτων που τυχαίνει να είναι διαθέσιμα ή ένα έργο που κατασκευάζεται χρησιμοποιώντας μικτά μέσα ή υλικά.

αλληλοβοήθειας επιδεικνύουν ότι μη-ειδικοί μπορούν γρήγορα να μάθουν και να μοιραστούν εργαλεία και δεξιότητες ώστε να επιβιώσουν. Και κάνοντάς το αυτό, δημιουργούν επίσης νέες μορφές αλληλεγγύης και συλλογικής ζωής πέρα από την επιβίωση.

“Οι καταιγίδες αυτές πέρασαν σαρωτικά και έχουν καταστρέψει πολλά πράγματα”, λέει ο Ricchi, ένα μέλος του δικτύου, με βάση τις ΗΠΑ, “*Mutual Aid Disaster Relief*”. “Αχρηστεύοντας το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας και κόβοντας την πρόσβαση στο φαγητό και το νερό, άφησαν το νησί του Borikén [η λέξη των αυτόχθονων *Taíno*⁹ για το Πουέρτο Ρίκο] στο σκοτάδι. Αλλά, μέσα σ’ αυτό το σκοτάδι, αμέτρητοι Boricuas ξύπνησαν και έμειναν ξύπνιοι μέχρι αργά και ξύπνησαν ξανά το πρωί, κάνοντας τη δουλειά της αναπαραγωγής της ζωής”.

Αυτή η ζωή δεν είναι μόνο πεζή: ομάδες οργανώνουν πάρτυ, μαθήματα χορού και συλλογικές κουζίνες έτσι ώστε οι οριζόντες της κοινότητας να ανοίξουν, ίσως, και πέρα από την απόγνωση.

Με μια συμβατική και στενά οικονομική έννοια υπάρχει σπάνη σ’ αυτές τις καταστάσεις, παρ’ όλο που είναι μια σπάνη που αμφισβητείται από μια αφθονία κοινωνικών δεσμών. Παρ’ όλα αυτά, εξαιρετικές καταστροφές μπορούν να μας ωθήσουν να αναγνωρίσουμε ότι η σπάνη είναι, μάλλον, μια κοινωνική σχέση παρά ένα απλό αριθμητικό γεγονός: ο τρόπος που διανέμονται τα αγαθά και οι πόροι καθορίζει ποιος μπορεί να τα χρησιμοποιήσει. Μετά τον τυφώνα Σάντυ, μια “σπάνη” εργαλείων ξεπεράστηκε όχι μέσω της παραγωγής ή της απόκτησης περισσότερων τέτοιων αλλά μέσω μιας νέας οργάνωσης. Δημιουργήθηκαν “βιβλιοθήκες εργαλείων” ως εναλλακτική στις εξατομικευμένες, εμπορευματοποιημένες κοινωνικές σχέσεις που κυριαρχούν την καπιταλιστική κοινωνία. Μας έδειξαν ότι δεν θα έπρεπε να βιαστούμε τόσο πολύ να συνδέσουμε την κλιματική αλλαγή με την αυξανόμενη σπάνη.

Μετανάστευση λόγω καταστροφών

Οι κοινότητες συχνά καθορίζονται από τον περιορισμό τους σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική θέση κι αυτές που αναφέραμε παραπάνω σίγουρα ταιριάζουν σ’ αυτό το κριτήριο: ανταποκρίνονται σε εξαιρετικές καταστροφές στους τόπους που αυτές οι καταστροφές συμβαίνουν. Παρ’ όλα αυτά, η κλιματική αλλαγή αναγκάζει, φυσικά, ανθρώπους να μετακινούνται από τόπο σε τόπο οπότε η οργάνωση ενάντια στα καταστροφικά τους αποτελέσματα απαιτεί, επίσης, εργύτερες κοινότητες αλληλεγγύης. Ο αριθμός των ανθρώπων που αυτή τη στιγμή ταξινομούνται ως “αναγκαστικά μετατοπισθέντες” ανέρχεται, σύμφωνα με τους αριθμούς του ΟΗΕ, σε 68,5 εκατομμύρια. Το 2050 η πρόβλεψη είναι ότι θα υπάρχουν 200 εκατομμύρια άνθρωποι που θα είναι “περιβαλλοντικά εκτοπισμένοι”: εξαναγκασμένοι να μετακινηθούν εξαιτίας των καταστροφών, τόσο συνηθισμένων όσο και εξαιρετικών, που προκαλεί η παγκόσμια υπερθέρμανση. Αυτό αντιστοιχεί, για να το κάνουμε εντελώς σαφές, σε 1 στους 50 ανθρώπους στον κόσμο.

Αυτή τη στιγμή, πολλοί άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί εσωτερικά, με ένα μικρό μόνο τμήμα τους να ταξιδεύει στην Ευρώπη, τη Βόρεια Αμερική ή την Αυστραλία. Όμως, καθώς το κλίμα αποσταθεροποιείται και οι συνθήκες χειροτερεύουν, πολλά από τα μέρη, που χρησιμεύουν τώρα ως καταφύγια, θα γίνουν μη κατοικήσιμα. Το ταξίδι σε μεγαλύτερα γεωγραφικά πλάτη και η διάσχιση των συνόρων των πλουσιότερων εθνών, που τα κατέχουν, θα γίνει, λοιπόν, όλο και πιο σημαντική για τους ανθρώπους. Το να ζει κανείς εκεί τον καθιστά λιγότερο ευάλωτο στα καταστροφικά γεγονότα, αν μη τι άλλο επειδή τα πλουσιότερα έθνη παραμένουν καλλίτερα εξοπλισμένα — τουλάχιστον οικονομικά — για να καταπραΰνουν τις συνέπειές τους. Η τάση παγκόσμιας μετακίνησης προς τον Βορρά είναι πιθανόν να εντείνει και τις προσπάθειες υπεράσπισης αυτών των ζωνών: το εντυπωσιακά αυτο-περιγραφόμενο “περιβαλλοντικο-στρατιωτικο-βιομηχανικό

---

9 Στμ. *Taíno* ονομάζεται ένας αυτόχθονας λαός της Καραϊβικής. Την εποχή της επαφής με τους Ευρωπαίους στα τέλη του 15ου αιώνα, ήταν οι κύριοι κάτοικοι στο μεγαλύτερο τμήμα των νησιών Κούβα, Ισπανιόλα (σήμερα Δομινικανή Δημοκρατία και Αϊτή), Τζαμάικα, Πουέρτο Ρίκο, Μπαχάμες και Μικρές Αντίλλες. Ήταν ο πρώτος λαός από τον Νέο Κόσμο που συνάντησε ο Κολόμβος κατά το ταξίδι του το 1492. Η γλώσσα που μιλούσαν είναι η Ταίνο, γλώσσα της οικογένειας *Arawakan*. Υπάρχουν και σήμερα ομάδες ανθρώπων που ταυτίζονται ως Ταίνο, ιδιαίτερα μεταξύ των Πορτορικάνων, των Κουβανών, των Τζαμαϊκανών και των Δομινικανών τόσο στα νησιά όσο και στις ηπειρωτικές Ηνωμένες Πολιτείες.

σύμπλεγμα” σχεδιάζει ήδη καινούριες μορφές βίας για την υπεράσπιση των συνόρων. Κοινοτικές προσπάθειες ενάντια σε μια τέτοια βία θα διαμορφώσουν μερικούς από τους πιο σημαντικούς αγώνες ενάντια στην κλιματική καταστροφή.

Καθώς γράφουμε αυτά, αρκετές εγκαταστάσεις της ICE [Immigration and Customs Enforcement] σε ολόκληρες τις ΗΠΑ είναι υπό αποκλεισμό¹⁰, ως μέρος μιας πανεθνικής προσπάθειας να διακοπούν οι επιχειρήσεις σύλληψης και απέλασης. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, διαμαρτυρόμενοι κατάφεραν να ακυρώσουν τις προσπάθειες της κυβέρνησης να επεκτείνει τις διατάξεις σχετικά με τη μετανάστευση στα σχολεία ως μέρος της πολιτικής της του “εχθρικού περιβάλλοντος”. Στη Γλασκώβη τη δεκαετία του 1990, ένα “σχήμα κολλητών”¹¹ που έφερνε μαζί μετανάστες, οι οποίοι είχαν φθάσει πρόσφατα στο Ηνωμένο Βασίλειο, με ντόπιους είχε τόσο μεγάλη επιτυχία που κοινότητες εργατών έφτασαν να παρεμποδίζουν επιδρομές που στόχευαν στην απέλαση των νέων φίλων και γειτόνων τους. Κατά την άποψή μας, αυτές είναι επίσης κοινότητες καταστροφής και δεν είναι λιγότερο σημαντικές από αυτές στην μετά-το-1985 Πόλη του Μεξικού ή την μετά-τον-τυφώνα-Κατρίνα Νέα Ορλεάνη.

Αυτές οι κοινότητες καταστροφής, λοιπόν, είναι εκλάμπεις ελπίδας: μικρόκοσμοι ενός κόσμου που διαμορφώνεται αλλιώς. Κοινωνική αναπαραγωγή ενορχηστρωμένη όχι μέσω της μισθωτής εργασίας, των εμπορευμάτων, της ατομικής ιδιοκτησίας και όλης της βίας που συνδέεται μ’ αυτά αλλά μέσα από την φροντίδα, την αλληλεγγύη και το πάθος για ελευθερία. Το συνηθισμένο, επιμένουν, δεν είναι δεδομένο.

Παράδεισος εναντίον Κόλασης

Η ελπίδα είναι ζωτική παρ’ όλα αυτά, αρκετά συχνά, μας σκοτώνει κιόλας. Χρειαζόμαστε περισσότερους μικρόκοσμούς, αν μη τι άλλο επειδή τέτοια πειράματα μπορεί να είναι πολύτιμα και για το κεφάλαιο. Εδώ είναι σημαντικό να παρατηρήσουμε ότι το κεφάλαιο δεν είναι ομοιογενές: αυτό που είναι καλό για κάποιους καπιταλιστές είναι κακό για άλλους και αυτό που είναι κακό για μεμονωμένους καπιταλιστές, για μια σύντομη περίοδο, μπορεί να είναι καλό για το κεφάλαιο μακροπρόθεσμα. Συνεπώς, ενώ οι κοινότητες καταστροφής μπορεί να φέρουν κακά νέα για κάποιους κρατικούς παράγοντες και παράγοντες του κεφαλαίου, άλλοι παράγοντες του κράτους και του κεφαλαίου μπορεί να προσπαθήσουν να εξορύξουν αξία από αυτές. Όπως μας υπενθυμίζει ο Ashley Dawson, το Υπουργείο Εσωτερική Ασφάλειας των ΗΠΑ επαινέσε τις αναρχικής επιρροής προσπάθειες ανακούφισης του *Occupy Sandy* μετά τον τυφώνα που σάρωσε τη Νέα Υόρκη το 2012. Κάνοντας τόσο καλά αυτό που οι δυνάμεις του κράτους και της αγοράς δεν μπορούσαν, τα πρότζεκτ του *Occupy* διατήρησαν την κοινωνική ζωή, δίνοντας στις δυνάμεις αυτές κάτι για να επανακαταλάβουν, από τη στιγμή που θα αποκαθίστατο το προηγούμενο στάτους κβο. Και, όντως, το έκαναν, χωρίς κανένα άμεσο κόστος για το κράτος.

Φυσικά, ένας τέτοιος απολογισμός είναι μερικός και αποτυγχάνει να συλλάβει την παιδαγωγική αξία των κοινοτήτων καταστροφής. Στην μεγαλύτερη ισχύ της, αυτή η αξία είναι ταυτόχρονα αρνητική και θετική: το εμφατικό “να” σ’ αυτούς τους διαφορετικούς τρόπους ζωής κραυγάζει “όχι” στην συνηθισμένη καταστροφή του κεφαλαίου. Η κοινωνική αναπαραγωγή που καλλιεργείται είναι μια αλλαγή κατεύθυνσης: μια προσπάθεια να αναπαραγάμε τους εαυτούς μας διαφορετικά και να αντισταθούμε σε μια “επιστροφή στα συνηθισμένα”, που θα άφηνε τα σώματά μας και το οικοσύστημά μας εξαντλημένα.

---

¹⁰ Στμ. ICE, *Immigration and Customs Enforcement, Υπηρεσία Μετανάστευσης και Τελωνείων*, η διαβόητη υπηρεσία του Υπουργείου Εσωτερικής Ασφάλειας των ΗΠΑ, υπεύθυνη για την εφαρμογή των αντιμεταναστευτικών πολιτικών των Ηνωμένων Πολιτειών. Οι αποκλεισμοί που αναφέρει το κείμενο αφορούν ένα κύμα αποκλεισμών και καταλήψεων εγκαταστάσεων της ICE σ’ ολόκληρες τις ΗΠΑ από το κίνημα αλληλεγγύης με τους μετανάστες που εκδηλώθηκε το καλοκαίρι του 2018. Μπορείτε να δείτε περισσότερα σχετικά στο κείμενο: “Η εποχή των ‘Παγετώνων’ τελείωσε: σκέψεις πάνω στους αποκλεισμούς της ICE, των *CrimeThinc*. εδώ: <https://inmediasres.espivblogs.net/againstice>.

¹¹ Στμ. Αποδίδουμε έτσι το *buddy scheme*, ένα σύστημα, εφαρμοζόμενο ιδιαίτερα στη Βρετανία, σύμφωνα το οποίο ένας νέος εργαζόμενος συνδέεται με έναν άλλο συγκεκριμένο εργαζόμενο με περισσότερη εμπειρία, στον οποίο μπορεί να απευθυνθεί για βοήθεια, συμβουλές ή εκπαίδευση.

Το βλέπουμε αυτό καθαρά σε πολλές από τις κοινότητες καταστροφής που ξεπηδούν ως απάντηση στα σύνορα. Όπως τόσο καταδεικνύει τόσο λαμπρά η Harsha Walia¹² στο *Undoing Border Imperialism* [“Ακυρώνοντας τον Ιμπεριαλισμό των Συνόρων”], αυτές δεν βοηθούν απλά τον κόσμο να αμβλύνει τη βία των συνόρων αλλά και να αντισταθεί στην έννοια του ίδιου του συνόρου, όπως συνοπτικά έχει τεθεί στην ευρέως γνωστή απαίτηση “Όχι Σύνορα”. Πραγματικά, αυτή η ίδια η φράση φέρνει στον νου την ταυτόχρονη κατάφαση και άρνηση στην οποία επιμένουμε: αντιτιθέμενοι σε μια όψη αυτού του κόσμου ενώ, ταυτόχρονα, περιγράφουμε γνωρίσματα του νέου. Αυτή είναι μια επιχείρηση ενάντια, καθώς και μέσα, στην κόλαση.

Μια τέτοια άρνηση θα πρέπει, αναμφίβολα, να προχωρήσει πέρα από την άνεση που συνδέεται με κυρίαρχες έννοιες κοινότητας. Όταν ήταν κανείς αντιμέτωπος μ’ αυτούς τους ρατσιστές μπάτσους και αυτόκλητους τιμωρούς, μετά τον τυφώνα Κατρίνα, η κολλεκτίβα *Common Ground* ενεπλάκη σε ένοπλη αυτοάμυνα, εμπνευσμένη από τους Μαύρους Πάνθηρες και άλλες ριζοσπαστικές ομάδες. Αυτές οι συγκρούσεις δεν υπάρχουν, επίσης, μόνο εξωτερικά: η CGC έπρεπε επίσης να αντιμετωπίσει με υποστηρικτές που έμοιαζαν να ενδιαφέρονται περισσότερο για έναν “τουρισμό της καταστροφής” παρά για τις προσπάθειές τους [της CGC] για ανακούφιση. Οι κοινότητες καταστροφής δεν θα είναι απελευθερωμένες από τον κυκεώνα της βίας που συνιστά την καθημερινή καταστροφή: μισογυνισμός, λευκή υπεροχή, ταξικές διακρίσεις, διακρίσεις με βάση την ικανότητα, ρατσισμός και πολυάριθμες τεμνόμενες μορφές καταπίεσης θα διαρρέουν, δυστυχώς, στην οργάνωσή τους. Οι κοινότητες καταστροφής θα πρέπει να μάθουν πώς να επιλύουν τα πράγματα διαφορετικά, κινητοποιώντας κοινωνικά εργαλεία και διαδικασίες λογοδοσίας που πολλοί ακτιβιστές αναπτύσσουν ήδη σήμερα.

Παράδεισος πέρα από την Κόλαση

Ο καπιταλισμός αισθάνεται άνετα με τις κοινότητες. Πολύ συχνά, ο όρος χρησιμοποιείται σαν ταμπέλα για την ανθεκτικότητα που ο ίδιος ο καπιταλισμός χρειάζεται για να επιβιώσει από τις συνηθισμένες και τις εξαιρετικές καταστροφές. Η κοινότητα ονοματίζει την συλλογικότητα *απογυμνωμένη από κάθε μετασχηματιστική δύναμη*.

Δεν μπορούμε να εγκαταλείψουμε την έννοια της κοινότητας συνολικά: μια τέτοια πρόταση θα ήταν αθεράπευτα ιδεαλιστική, δεδομένης της πολύ διάχυτης χρήσης του όρου. Αλλά να αναφερόμαστε σε κοινότητες καταστροφής, όπως αυτές τις οποίες συζητήσαμε παραπάνω, απλά ως “κοινότητες” σημαίνει να αρνούμαστε το δυναμικό τους, να τις προσδένουμε σε ένα παρόν στο οποίο είναι για πάντα αξιοθαύμαστες αλλά ποτέ μετασχηματιστικές.

Οπότε, επιμένουμε στον κομμουνισμό.

Εκεί που ο κομμουνισμός συχνά τίθεται στη βάση της υλικής αφθονίας που δημιουργήθηκε από την καπιταλιστική παραγωγή, ο κομμουνισμός της καταστροφής θεμελιώνεται στην *αφθονία των κοινοτήτων της καταστροφής*. Είναι μια κατάληψη των μέσων κοινωνικής αναπαραγωγής. Δεν μπορούμε, φυσικά, να περιμένουμε ότι κάθε αποτέλεσμα, που θα προκύψει, θα είναι άμεσα κομμουνιστικό (η ατομική ιδιοκτησία, για παράδειγμα, δεν καταργήθηκε σ’ εκείνες τις κοινότητες στην Πόλη του Μεξικού το 1985). Η χρήση από εμάς του όρου σηματοδοτεί την εκτεταμένη φιλοδοξία και επιχειρησιακότητα ενός κινήματος πέρα από συγκεκριμένες εκδηλώσεις, τη διάδοσή του στον χώρο και την συνεχιζόμενη ύπαρξή του πέρα από τις εξαιρετικές καταστροφές. Κατονομάζει τη φιλοδοξία να θεμελιώσουμε τίποτα λιγότερο από ολόκληρο τον κόσμο πάνω στην αφθονία που βρίσκεται στην κοινωνική αναπαραγωγή της κοινότητας καταστροφής. Ως τέτοια, [η κοινότητα καταστροφής] πληροί τον ορισμό του κομμουνισμού που έχει δωθεί από τον Μαρξ: “το πραγματικό κίνημα που καταργεί την υπάρχουσα κατάσταση πραγμάτων”.

---

12 Στμ. Η Harsha Walia είναι ακτιβίστρια και συγγραφέας με καταγωγή από τη Νότια Ασία που ζει στο Βανκούβερ του Καναδά, στις μη-παραδομένες περιοχές του *Coast Salish* της Βρετανικής Κολούμπια του Καναδά. Είναι γνωστή για την οργανωτική της δουλειά με την πρωτοβουλα *No One Is Illegal*, την επιτροπή *Women's Memorial March* της 14ης Φεβρουαρίου, το *Downtown Eastside* Κέντρο Γυναικών και αρκετές πρωτοβουλίες για τη δικαιοσύνη στη στέγαση στο Downtown Eastside.

Ο κομμουνισμός του κομμουνισμού της καταστροφής, λοιπόν, είναι μια παραβατική¹³ και μετασηματική κινητοποίηση, χωρίς την οποία η εκδιπλωμένη καταστροφή της παγκόσμιας υπερθέρμανσης δεν μπορεί να και δεν θα σταματήσει. Είναι, ταυτόχρονα, ένα ξεδίπλωμα των πολλαπλών δομικών αδικιών που διαιωνίζονται και αντλούν ισχύ από την καταστροφή, και μια θέσπιση της διάχυτης συλλογικής ικανότητας να αντέχουμε και να ευδοκιμούμε σε έναν ραγδαία μεταβαλλόμενο πλανήτη. Είναι εξαιρετικά φιλόδοξος, απαιτώντας αναδιανομή των πόρων σε αρκετές κλίμακες· επανορθώσεις για την αποικιοκρατία και τη δουλεία· απαλλοτρίωση της ατομικής ιδιοκτησίας για τους αυτόχθονες λαούς· και την κατάργηση της χρήσης των ορυκτών καυσίμων, μεταξύ άλλων μνημειωδών σχεδίων. Προφανώς, δεν βρισκόμαστε ακόμα εκεί. Αλλά, όπως επισημαίνει ο Ernst Bloch, αυτό το “όχι-ακόμα” είναι επίσης στο παρόν μας. Στις συλλογικές μας αντιδράσεις στην καταστροφή, βρίσκουμε ότι πολλά από τα εργαλεία, για την κατασκευή αυτού του νέου κόσμου, υπάρχουν ήδη. Όταν η Solnit μιλά γι’ αυτό το συναίσθημα, που είναι “πιο βαρύ από την ευτυχία”, το οποίο εμπυχώνει τους ανθρώπους στον απόηχο της καταστροφής, συλλαμβάνει “μια σύντομη λάμψη του ποιοι άλλοι είμαστε εμείς οι ίδιοι και του τι άλλο μπορεί να γίνει η κοινωνία μας”. Ανάμεσα στα ερείπια, μέσα στο τρομερό άνοιγμα της διακοπής, αγωνιζόμενοι ενάντια στις συνθήκες που παράγουν και επιδιώκουν να κεφαλαιοποιήσουν αυτή τη διακοπή, είμαστε κοντά στο να ολοκληρώσουμε την αλλαγή, στη γενίκευση της γνώσης ότι τα πάντα – και ο καθένας – μπορεί να μετασηματιστεί. Με άλλα λόγια, στη συλλογική αντίδραση στην καταστροφή, έχουμε μια έκλαμψη του πραγματικού κινήματος που θα μπορούσε, ακόμα, να καταργήσει την υπάρχουσα κατάσταση πραγμάτων.

---

13 ΣΤμ. Στο πρωτότυπο: *transgressive*.